

MAGYAR BANYÁSZSLAP

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
136 East 17th Street

The only Hungarian Miners' Journal in the United States
New York, N. Y.

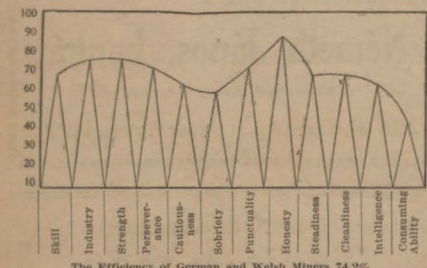

THE EFFICIENCY OF THE HUNGARIAN MINER.

COMPARISON BETWEEN MINERS OF DIFFERENT RACES.—LET US RAISE THE STANDARD OF THE HUNGARIAN MINERS.

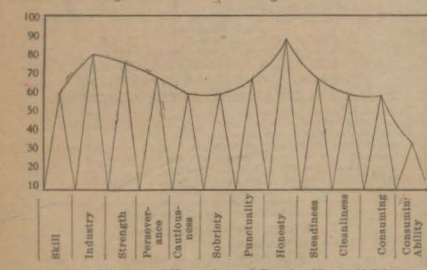
The charts accompanying this article are graphic representations of the efficiency attained by the various races of people working in the mines and are the result of a study covering a period of two years.

We strongly sympathize with all mine workers, regardless of nationality, and were it possible otherwise we should not confine our attention exclusively to Hungarian miners. Our work and duty most, however, stop with Hung-

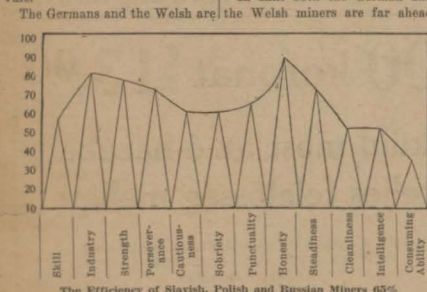
Approximately two hundred superintendents have written us about their opinion on this subject. The charts are based upon their reports, supplemented by many personal inquiries and conversations as well as our own intimate knowledge of miners.

arians. We will undertake to raise their standard, and our work among them will be the easier and the more beautiful because we know that they are by no means the least efficient miners.

These charts may not apply in all individual cases. There are some exceptions to every rule among all peoples. Nevertheless exceptions tend to prove rather than to contradict the general rule.

analyze their characteristics and thus learn their strong as well as weak points. We will start with a discussion of their traits and in the course of the discussion point out their remediable defects.

the most efficient miners and approach the ideal more nearly than any other race. It is the important and urgent duty of all people connected with mining to find out the reasons for the low efficiency of all backward races and then promptly remedy the situation.

of us, which is not at all surprising when we consider that only six per cent of the Hungarian miners in the United States had been employed as such on the other side, while the remaining

(Continued on Page 4.)

GYERMEKBANYÁSZOK.

A MAGYAR BANYÁSZGYERMEKEK SORSA. — GONDATLAN SZÜLŐK SZANANDÓ ALDOZATAI. — MINDEN ÖSSZESEN TÖBB MAGYAR GYERMEKET ITELNEK ÖRÖKÖS BANYÁSZ-ÉLETRE.

Háromezer kis magyar gyermek turja a szentet Amerikai hegyei alatt. Háromezer gyenge szünetet jegyeztek el a magyar szülők a bányászati részére, a szegény, agyoncsigázott gyermekek száma egyre több lesz, minden ésszel nagyobb számban küldik őket a bányák mélyébe.

Az erősebbeknek is keserve sen esik a mi nehéz munkánk. A dereka megfájdul, a lába is kővényes lesz, a mellére szorítják az agyvelejére a sötét szőnyeg, az egészséges, a legelősebb embernek is, ha tíz-tizenöt évig az ignakat húzza, mi lesz hát a sorsa ezeknek a gyenge eseményeknek, akiket tízenöt-tizenhat, de sokkal többször már tizenöt éves korukban leküldenek a bányákba?

Ínkább gondatlanságból, könyvelésigérből, mint pénzvágyból teszik tönkre a magyar szülők a gyermekeik életét, a korai bányamunkával. Mikor 13-14 éves korában a pajkosabb gyermek nem akar többé iskolába járni, a mikor a szülők nem szívesen engedik egész szabadjára, nem tudnak a fiúval csinálni. Ha nem megy az iskolába, akkor a többi gyermekkel együtt csak a napot lopja a téliestől és rosszaságot, pajkoságot tör a fejét, minthogy otthon tartani nem lehet olyan nagy gyermeket a ház körül és szinte önkéntelenül jön a gondolat a szülőnek, hogy beküldi a gyermekét kapus-bojznak.

A fiú ugyanis maga kérérdzik a munka után, hiszen melyik gyermek nem akarja kivenni néhanapján a kaszát-kapát az apja kezéből, hogy megmutassa, hogy ő is tud dolgozni, a kiadás a házán nagyon nagy, ruha, cipő meg felém mind drágább lesz, jól jön a házánál az a harminek-nyegen dollár, amit kezdetben a kis fiúnak adnak.

Az anyas, az apa büszké a fiú keresetére s elmulik a gond a feük felül, hogy mit csináljanak hát a gyermekükkel. Bányász lett belőle.

In skill both the German and the Welsh miners are far ahead

Íht-nyolc hónapig kapus-boy a gyermek, aztán egy napon nem megy a munkába a motoros-helperje, akkor oda küldi a bős és felemeli valamivel a fizetését, egy év alatt motoros, vagy kocsis lesz (drajver) belőle, és két év alatt vagy kompánia munkát végez, vagy szent loadal a 16-17 éves magyar gyerek.

Az apjának könnyebben esik a munka, hogy a kereset több lesz a házánál, a család jobban meg tud fogni egy-néhány dollárért és a gyermek nem is látja meg a nehéz munkát.

Igaz, hogy néhanéha megüti magát a bányában, hiszen gyermek még és nem mindig épen a munkán jár a fiú esse, igaz az is, hogy néha el-csúszta este az édesanyjának, hogy nagyon fáj a vála, hogy megfájdult a háta, de hát az is elmulik, úgy, ahogy jött a nem panaszkodik azután a fiú.

Mikor panasza megy, legutóbb ször azzal hallgatatták el, hogy

hiszen már két estendeje dolgozik, hát 14 éves korában nem volt neheze a munka, csak tizenhat éves korában kezd a dereka fájni és az édesapja elmondja neki minden este, hogy 6 maga 16 éves korában úgy szántott, úgy kaszált, úgy kapált, mint a legerősebb ember.

Hát a fiú hallgat. A panaszra egy sem ér semmit, meg aztán hozza is szokik minden fáradalomhoz és minden fájdalomhoz. Keresni jól keres, peca napján megtarthat magának mindig egy pár dollárt és amellett, hogy szépen ruházkodik, még itálra, még sokkal rosszabb mulatságra is marad jócskán pénze.

Mert iszik is a gyermek. Embert munkát végez, hát jussot tart a férfiaknak dukáló mulatságra és ha az apja szólna is, hogy nem kelene meg mulatgatni, hogy korán van még a leányok után járkálni vagy a fiú, vagy az édesanyja mindjárt megtalálják a mentéséget. Keres, hát költ. Az annak a rendje.

Tizenöt éves korában kész férfi a gyermek. Kidolgozta magát alaposan, kiuntatta magát még alaposabban, ismeri már az élet minden élvezetét és unja már ezt az egész mosható világot. Nehezen várja a vasárnapot, hogy megpihenhesen, vagy még inkább azért, hogy beruhasson és nem sokat visz már haza a pedából.

Azután talán megönsül, talán legyen marad, de mindenképen megvénül és tizenévesen látja ezeket a szerencsétlen ifjú vén embereket, akik 25 éves korukban sápadtak arecal, megrokkantak, megrogytanunk húzák maguk után a lábukat és többször kellenek a patikára, mint fűszeresre.

Harminek-nyegen éves korukban még, hajlott hátú, összerokkadt öreg emberek, akik többé egy hajótörést nem érnek.

Es magyar bányászok, a gyermekek sorsa, akiket 17-18 éves koruk előtt behajtanak a szülők a bányába. Az apák nem gondolnak rá, hogy ha ők dolgoztak is szuhanyerek korukban, de nem a bányában, hanem a mezőn, az isten egye alatt őrizték a libát, a markot szedték, vagy kapáltak a kukoricát; és hogy ők a teli hónapokban bizony alig csináltak valamit.

Elfelejtik az apák meg az anyák — hogy az ő szívük mindig visszavágyik a mezőre, hogy husz évi bányászkodás után is megszokás a lelkük, ha a falusi határra gondolnak, mert a mezőgazdálkodásban, a földművelésben nőttek fel, és ez vált a második természetükké.

Arra számítanak, hogy ha a gyermek is dolgozik, akkor gyorsabban szerezik egy pár dollárt, hogy akkor hamarabb megvehetik azt a bizonyos darab órási földet, amire úgy vágyának, de elfelejtik, hogy aközben a fiúnak a bányász mesterség fog a természetvé válni, hogy a gyermekek

ban a föld alá húzott fiú soha sem fog a nyári nap tűzében kaszálni, kapálni, hogy örök időkre a bányák szomorú sötétjé jut annak osztályrészt, aki 14 éves korától 20 éves koráig a bányában dolgozik.

Örökös bányamunkára ítélik a szülők a gyermeket, ha korán leviszik őket a bányába és jaj annak az embernek, akit 13-14 éves korában kapus-bojznak adtak.

De hát hiszen ilyen gyermekből nem is lesz majd ember! Hány kis magyar gyermek vére festi meg pirosra a szőnyegnek fekete talaját, hány kicsi testvérünk koporsója fekszik szanaszét a bányasítemetőben?

Hiszen a 14 éves gyermeknek az esse nem járhat mindig a munkán, hiszen annak játék kell, hiszen mikor mi 14 évesek voltunk ha dolgoztunk is néha, de játszottunk is elég, a munkán kívül is meg a munka közben is, hát ezek is pajkosak.

A bányában pedig nem lehet játszani. Egy hibás mozdulat egy kis félreértés és a bányászgyerek összenyomított holttestét hozzák ki mindjárt a munkából.

Szótán, hiszen a magyar bányász nincs arra szorult, hogy a gyermekét korán a bányába küldje! Hiszen el-tud minden épkés-láb magyar bajtárs egy családtag tartani, anélkül is, hogy a gyermekét megölje.

Hogy mit csináljunk velük? — Akármint, csak ne adják őket korán, semmi este ne adják őket 17-18 éves koruk előtt a bányába.

Aki teheti és ahol alkalom van rá, ott járassák a gyermeket iskolába, addig, amíg csak megtehetik. Nem feltétlenül munkának kell lenni a bányászok gyermekeinek. Ahol ez nem lehetséges, ahol 13-14 éves korukban ki kell venni a fiút az iskolából, s akik városba nem küldhetik taníttatni, azok másféleképp gondoskodjanak a gyermekről. Adják őket inasféleképp az üzletbe, vagy valamelyik műhelybe, vagy küldjék őket a farmokra dolgozni a szomszédságban, de semmiképp és soha ne bányába.

Még akkor se adják a bányába korán a gyermekeket, ha esetleg el kellene miattuk költözni a bányatelepről. Mi marad a szegény embernek öregesére ebben az életben, ha a saját gyermekét tönkre teszi?

VÉGET ÉRT A SZTRAJK.

Michigan államban véget ért a bányászok sztrájkja és október hó 16-án mindenfelé visszatértek a munkába. A békés megegyezést a szervezett tisztviselői ajánlották, a kik átlátják, hogy békés uton jobban eredményt érnek az emberek és kevesebb veszteséget okoznak maguknak is, meg a társaságoknak is.

ROBBANÁS EGY JAMISON BANYÁBAN.

IRTÓZATOS ROBBANÁS A HARRACKVILLE, W. VA. BANYA TELEPEN. — EGY CSOMÓ BANYÁSZ HALALOS SZEREN. RENCSÉTELSÉGE. — EGY DERAK ÉLETMENTŐ TRAGIKUS HALÁLA.

Eget-rázó, szivettépő dördülés sel vágott bele egy bányarobbanás a mi küzdelmes életünkbe az elmúlt héten, amikor október hó 19-én délen kirobbant a Fairmont melletti harrackvillei bánya.

A kirobbant pokolban tizenöt bányásztestvér elégett, vagy szétégett holtteste után kutatnak de sokan azt mondják, hogy a szerencsétlenség száma sokkal nagyobb ennél; vannak akik ötven halálos szerencsétlenségre is becselik. Nem tudni még, hogy mennyi az igazság.

Vasuti kocsi híján nem dolgozott a bánya rendes üzemmel a robbanás napján, s minthogy éppen délidőben esett, mikor a künn dolgozó kompánia munkások ebédelték és így távol voltak a telepen, aránylag még nem olyan súlyos a szerencsétlenség, mint más, dolgozó nap lett volna.

Más bányászserencsétlenségétől a gyász azonban részletekben szakad rendszeren az emberek szívére, más helyeken reménykedni szoktak a benn maradtak után, amíg itt egyszerre fel kellett adni minden bizodalmat.

Akik a robbanás alkalmával jelen voltak Harrackvilleben, azok mind tisztában voltak vele azonnal, mikor a robbanás után a bányában három nyílásból tűz és láng csapott ki, hogy itt mentési munkálattokról csak nem lehet, hogy itt az eltemetett emberek nem élve várják a derék mentőket.

A nagy erejű robbanás a föld felett is irtózatoss pusztítást vitt végbe. Úgy néz ki Harrackville mintha orrom után merednekk és fel az ücsök épület-esonok és a szomorú hely látogatól rettetten pusztulás emlékét viszik magukkal.

Bár a mentési munkákat azonnal megkezdtek, ma sem tudják még megállapítani pontosan, hogy hány ember veszett el, csak kutatják, lázas gyors munkával kutatják, hogy merre vannak a szerencsétlenek hullái, akiket benn ért a baj a kirobbant bányában.

A mentési munkálatok kezdetén mindjárt olyan tragikus baj támadt, ami méltóképpen koronázta be az október tizenkilencedikei gyásznapot, új halottat fektetve az összerúzott hullák mellé.

Jones L. M., aki a mentési munkálatokat vezette és aki egész életében a nagyszerű hivatásban töltötte el, annyi jóskarral és oly igyekvő buzgalommal látott a munkához, hogy tovább hatolt a keltettől és holtan húzták ki a társai a bányából, a hol megölték őt a mérges, fújt gázok.

Jones után a társai mind mélyebbre hatoltak, úgy, hogy valamennyit eszméletlen állapotban húzták ki a törmelék közül, de a többi szerencsésen magához tért, csupán Jonest nem bírták többé felébreszteni.

A hivatásos mentők és jó emberek csapatotól dolgoznak még ma is, hogy a holtakat kihozzák és hogy a bányát újra rendbe szedjék; s a szomorú munkában hol

egy megölt testvér égett holttestére, hol egy szegény kimúlt mule temetése bukannak, úgy, hogy egyik borzalom a másik után következik a számukra.

A bánya lejárataánál, a hol a mentők küsekednek, kisirt szemű, megtört asszonyok és zokogó árkvák várják nap-nap után az ücsök holttesteket, közben-közben felragyog némelyik hitvesnek a szemében valami kába remény, — hogy a következő percben újra ősz szorgos terülenek végig a pernye-lepte földön.

A vizsgálatot csak a mentési — illetőleg a hullakereső munka befejezése után tarthatják meg, a mikor majd utána néznek, hogy mi okozta a borzalmas szerencsétlenséget.

A bányatársaság állítólag még rendszerben tartotta a bányát, s valamely természetfeletti csapás juttatta szegény bajtársainkat a korai sírba, de van elég olyan munkás is, aki viszont bányászattal valója az előjárókat, és azt állítja, hogy vizsgálat nagyon terhelő adatokat fog megállapítani, ha alaposan kívánnak eljárni a dologban.

Magyar testvéreink kevesen dolgoznak ezen a telepen, mindössze talán egy, vagy két család és az eddig biztosan megállapított halálesetek közt magyar egy sincs, de, — sajnos, — az a lista még nem végleges, mert nem tudják még ma sem, hogy mennyien pusztultak el.

A Jamison társaság kilences száma bányájában, a mely nem messze van a szerencsétlenség színteréhez, magyarok is nagy számban dolgoznak s reméljük, hogy ott most a társaság kettőzött gond dal fog ügyelni az emberek biztonságára, nehogy ott is megismétlődjen a rettenetes szerencsétlenség.

UJ PÉNZT VERET A WASHINGTONI KORMANY.

A washingtoni pénzügyminis-terium jelentése szerint új 10, 55 és 50 centes pénzeket fognak verni. Az új pénzek a múltól sokban eltérő művészi rajzokat fog-
nak mutatni.

FIGYELEM!

Lapunk múlt heti számában egy sztráktörő híradása nyomán olyan értesítés jelent meg, hogy Hooversville jöl meg a muovers.

Szerkesztőnk távol volt és a munkahelyet róla munkatárs nem tudta, hogy Hooversville telepen sztrájk van, — jóhiszeműleg adott helyet a híradásnak.

Figyelmeztetjük a magyar bányászokat, hogy Hooversville telepen csak becselzen sztráktöréssel kaphatnak munkát, maradjanak tehát e telepről távol.

Fontos értesítés.

1011 AVE. 63 WOOD STREET SAKKAN.
PITTSBURGH, PA. P. O. BOX 123

Amerikás magyarok óhazai
sorsa a világ-háború után

ÚJ MAGYARORSZÁG

A Magyar Bányászlap számára írta
- EGY ÖREG BANYÁSZ -

XIX.

Kenéz és a felesége szomorúan ültek otthon, mert végzetlenül bántotta őket, hogy az a könnyelmű Aszódy ilyen kellemetlenségeket okozott Johnnak. Ersei meg Maryvel bujt össze és tárgyalta a dolgokat. Egyikük se tudta elképzelni, hogy hová fog fejlődni az egész bonyodalom. De mindketten agódtak.

Steve, a suhane Kenéz-fin, nem szült bele a dolgokba, de amerikai eszével sehogya se tudta megérteni, mit akarhat egy becsületes férjtől egy becsületlen udvarló, ha a férj olyan udvarias és kíméletes volt hozzá, hogy nem is verte meg, hanem csak egyszerűen kitüntette a házából.

John maga odakint ült a poroson eddig s míg szorgalmasan szivta a kis amerikai fapipáját, gondolkodott.

Megnézte az óráját, felkelt s bement a többiek közé.

— Azt halljuk, hogy a kaszinóban az a fel-fogás kezd lábra kapni, hogy miután te "bolond amerikai" vagy, hát veled szemben nem kell Aszódynak erőszakolni a dolgot, hanem abba kell hagyni az egészet, ha az összeülendő becsületbírósg ki fogja mondani, hogy az ő egyéni becsületéhez kétség nem fér, — mondta Kenéz, — ellenben valószínűleg már holnap, vagy holnapután meg fog verekedni Ravasz Imrével, aki szintén megsértette, de minden pillanatban hajlandó neki elégtételt adni.

— Ez örülsz volna Ravasztól, — mondta John.

— Hja, ő nem amerikai, — vetette ellen Kenéz, — ő nyugalmazott huszárkapitány, neki muszáj elégtételt adni annak, aki megsért. Én magam se értek sokat ezekből az örületes ostobaságokból, de annyit tudok már, hogy ez itt így van.

— És mégis örülsz volna Ravasztól, mert az az Aszódy nem tisztességes ember és én fogadni merek, hogy a becsületbírósg is így fogja ezt találni, — mondta John meggyődéssel.

— Nem értelek, John, — szólt közbe Kenéz.

— Pedig amilyen egyszerűen, olyan helyes az én okoskodásom, — folytatta John. — Amit Aszódy velem tett és ahogy azt tette, az kétségtelenül teszi, hogy nem tisztességes jellemű és gondolkodású ember...

— Asszonyi dolgokban, kalandokban sok ember nem veszi komolyan a tisztességet, — jegyezte meg Kenéz.

— Ismétlem, — mondta John, — az ő egész eljárása annyira aljas volt, hogy ő mindenben aljas lehet és remélhetőleg rá is fogom ezt bizonyítani.

— Hogyan? — kérdezték valamennyien meglepetve.

— Tudsz már róla valamit? Oh, leplezd le azt az embert és ne engedd, hogy még kárt tegyen Ravasz Imrében, — esengett Mary, nem gondolva azzal, hogy nagyon aláírja titkos érzelmeit a bűnös írást.

— Még semmit sem tudok róla, de csak várjatok, — mosolygott John. — Most kimegyek a vasúthoz valóikért.

— Hozzam előre az autómobil? — kérdezte Steve.

— Nem, ne hozd, majd csak gyalog megyek ki, — felelt John. — Nem szükséges, hogy mindenki lássa, ki jön hozzám.

Sötét este volt már s egy félóra múlva John a hátsó ajtón át jött be egy ideggel.

— Tehát minden rendben van? — kérdezte John angolul a vendégtől.

— Minden itt van velem, — felelt amaz. — Akkor bemutatom önnek az én embereimet, — szólt John s előhívta az öreg Farkast.

Tögyökös öreg magyar volt Farkas bácsi, a megyeház kapusa és házfelügyelője.

S mégis angol szóval kívánt jó estét, mikor bejött. Husz évig volt Amerikában, pár évvel a háború előtt jött haza s most kapus a megyeházán. Ottan van a lakása is.

— Ez Mr. Farkas, — mondta John s ő vele kell önnek dolgoznia ebben az ügyben Mr. Ritter.

— Rendben van, — mondta az idegen, kit John Ritternek szólított s ha Mr. Farkasnak úgy tetszik indulhatunk is mindjárt, hogy reggelre készek legyünk mindennel. Most még csak a harmadik társunk hiányzik.

— Itt lesz az is mindjárt, — mondta John s beköltöztet Steve-t, a felesége legnagyobbik fivérét.

Steve nagyot nézett, mikor ott látta John szobájában az öreg Farkast az is idegennek.

— Hallgasd ide, Steve, mert igen fontos

dologban akarok igénybe venni, — kezdett John a finhoz beszélni. — Ott voltál az előbb te is, amikor megmondtam, hogy az, aki olyan hitványul tud viselkedni egy barátjával s annak feleségével szemben, mint ahogy Aszódy viselkedett velem és Erzával, nem lehet tisztességes ember. Nos, ebből kiindulva, azt gondoltam én, hogy ha mélyebben belepillanthatnánk ennek az embernek az életébe és ügyibe, okvetlen találunk abban más tisztességtelenségeket is. Ez nekem szent meggyőződésem. Tudakoztam tehát, hogy van-e Budapesten Amerikában járt magándetektív és megtudtam, hogy van — Mr. Ritter az...

— Oh... csodálkozott Steve.

— Mr. Ritter magyar ember, de New Yorkban tanulta ki a detektív mesterséget s volt ez, hogy hozott onnan magával többeket közt egy detektophont is, — beszélt John. — Tudod, olyant, amivel Burns, a detektívkirály sok embert, politikust leleplezett. Nos kezdőd már érteni?

— Mindent értek, John, — szólt az fiatal örömrépeve — s örülök, hogy szolgálatodra lehetek.

— Helyes, — mondta John, kezét szorítva a kis sógorával. — Ti most átmekete a városba és az öreg Farkas felöltésénél bevisz a megyeházára. S Mr. Ritter szépen elhelyezi majd Aszódy főügyez irodájában a kis készüléket, a detektophont s a vékony drótot levelezi Farkas lakásába, ahol te fogsz holnap egész nap ülni és hallgatni a detektophond drótlának végén minden szót, amit Aszódy irodájában kimondanak.

Farkas, a megyeházi kapus, Kenézék meghitt embere, Ritter a magándetektív és Steve Kenéz éjjelkor már bent volt a megyeházán, s nagyban dolgoztak a veszedelmes kis készülék felállításán és olyatén való elhelyezésén, hogy észre ne vesse senki.

Az Aszódy íróasztala alába rejtette el Ritter a hangokat felfogó kicsi készüléket s a szőnyeg alatt vezette ki a szobából a rendkívül

finom drótvezetékét egészen Farkas lakásába. Még reggel se volt s teljesen elkészültek, pedig csak a detektív lámpájának a világításával dolgoztak, nehogy valaki észrevegyen valamit az utcáról.

Megtartották a próbát is. Ritter felment az Aszódy hivatalába, míg Steve lement a Farkas lakásába s amikor Ritter odafent beszélni kezdett, Steve képes volt minden szót lejegyezni.

Reggel kilenc óra tájban azután Steve meghallotta az Aszódy hangját is a készülékben keresztül. Akkor jött be a hivatalába, mogorván felelt vissza a szolgálja köszöntésére, parancsokat adott ki, feleket fogadott. Így ment ez csaknem délig, anélkül, hogy Steve bármilyen érdekeset hallott volna.

Déltájban aztán a következőket hallotta Steve a titkos dróton keresztül.

— A Marmarek ur van itt, kérem nagyságos ur — ez a hivatalos hangja volt.

— Hagyjon nekem békét az a Marmarek,

kergesse a pokolba, — hangzott Aszódy indulatos válasza.

Erre némi csend következett, a szolgálja az ajtóhoz közelített.

— Várjon Ferenc, — szólt most a szolgálta után Aszódy.

— Igenis, nagyságos ur!

— Ha már itt van, eressze be mégis azt a Marmareket.

— Beeresztem, nagyságos ur.

Steve odalent a kapus lakásában most már izgatottan várta, hogy mit fog hallani, hiszen Marmarek híres, helyesebben mondva hírhedt ember volt arról, hogy nem a legegyszerűbb uton szorzi a vagyonát, mint vállalkozó.

— Jó napot kívánok főügyez ur, — s szavakkal lépett be Marmarek Aszódy irodájába.

— Remélem, nem zavarom.

— Dehogy... dehogy... az az sok dolgom van persze, hanem azért jut egy kis idő mindegyre, — morogta Aszódy, elég kellemetlenül.

— Érttem, — mondta Marmarek. — Sok dolgot ad a főügyez hivatal, aztán ráadásul még itt vannak ezek a kaszinói becsületügyek, melyek a főügyez ur nyakába szakadtak.

— Ne is említse azokat, — vágott közbe Aszódy.

— Ne is említsem? — esodálkozott Marmarek.

— Nagyszerű! Hiszen azok miatt jöttem.

— Maga nem ezek miatt jött, Marmarek, — mondta Aszódy, — hanem a váltó miatt. — Nagyon jól tudom, hogy holnap jár le az az ötezer koronás váltóm.

— O hja, most mellékes, — sietett Marmarek közbevágni. — Most az a fő, hogy intézni el a főügyez ur becsületbeli ügyeit, hogy egy csapásra két legyen ússunk agyon.

— Hogy érti ezt? — kérdezte Aszódy.

— Ugy, — felelt Marmarek, — hogy ha az a becsületbírósg erőlyes lesz, némesak tisztán fogja a főügyez ur egyéni becsületét, hanem olyan erkölcsi areulitást is juttat annak a kellemetlen amerikaiának, a vén Kenéz vejének, hogy egyszerre elmulik majd Kenézék minden tekintélye és befolyása, melyet úgy is nagyon hirtelen szerettek és amely ugyis napról-napra kellemetlenebb kezd válni. Ezek a Kenéz-féle amerikás magyarok nagyon is nyílt eszű, független emberek, a kákán is esomót keresnek, jó töltik-minél előbb megszabadulni.

Vagy azt hiszi a főügyez ur, hogy nyugodtan folytathatunk volna a háború alatt mi ketten a busásan fizető katonaszabadságokat, ha ez a népség már itt lett volna? Dehogy is! Ellenőrizzék ezek ma már az egész megyét.

— Pszt! Még a falnak és butornak is füle lehetnek, — szólt Aszódy.

— Nos, az egyik legyet agyonütöttük, ha John és általa Kenézék letáratjuk a megyében, — folytatta Marmarek. — A másik legyet azonban, azt hiszem, némesak így erkölcsi kell agyonütni, hanem valósággal. A félkeze németi bást, Ravasz Imrét értem.

— Mit beszél, ember? — pattant fel Aszódy.

— Ravasz Imre ma olyan népszerű és tekintélyes, — magyarázta a romlott erkölcsi főügyeznek a vesztegető megyei vállalkozó, — hogy kétségtelenül ő lesz a legközelebbi alispánunk, ha el nem tesszük láb alól. S most itt van az alkalom, mely nem fog egy könnyen megismétlődni. Önnek szerencsére becsületbeli ügye kerekedett vele, tehát meg kell vele vívni a párbajt minél előbb. Természetesen pisztolypárbaj lesz, miután néki csak félkeze van s ön le fogja őt lötni, mint egy kutya, nem, mint a némes vadat.

— Hallgasson, hallgasson, — szólt rá Aszódy rémült hangon.

— Mindjárt elhallgatom, csak éppen befejezem már ezt a dolgot, — szólt Marmarek. — S csak azt akarom még mondani tisztelt főügyez ur, hogy miután mindez igen sokat jelent roám néve, ha mindent ehhez képest tetésik elinténi, némesak a holnap esedékes ötezer koronát nem kell megfizetnie, mert összetépek a váltóját, hanem ráadásul még ötezer korona készpénzt leszek bátor itt feljeleni az íróasztalán.

— Menjen, menjen, maga rettenetes ember! Micsoda gondolatok! Micsoda tervek! — kiáltott Aszódy.

— Gondolja meg jól, — volt Marmarek utolsó szava s csend lett.

Steve még egy darabig hallgatódzott a detektophondon keresztül, de nem hallott már semmit. Aszódy is elment ebédni.

(Folytatjuk.)

PÉNZKÜLDÉS

Szikratávírat uton

MA AZ EGYEDÜLI MÓDJA A BIZTOS PÉNZKÜLDÉSNEK

MA AZ EGYEDÜLI MÓDJA A BIZTOS PÉNZKÜLDÉSNEK

ÚJ SÜRGÖNYI PÉNZARJEGYZÉK

50	9.00	500	67.50	1000	132.50
100	15.50	650	80.50	2000	280.00
200	28.50	700	93.50	3000	390.00
300	41.50	800	106.50	4000	520.00
400	54.50	900	119.50	5000	650.00

A címbe beleírhatja a vezetéknévet, keresztnévet, helyiséget, utolsó postát, megvett és az elküldendő korona összeget. Ha valaki a címbe még több szót akar beletenni, például utcát, vagy házszámot, vagy idős, ifjabb, öregegy, úgy minden külön szótért 65 cent fizetendő.

KISS EMIL

a magyarok bankárja

A SZIKRATÁVIRATI PÉNZKÜLDÉS MEGTEREMTŐJE

133 SECOND AVENUE, NEW YORK.

Hadikölcsön 100 korona 13.00 dollár. Postal pénzküldés 100 Kor. \$13.00. Korona betétkönyve 100 Kor. \$13.00

AZ ARRASI SZÉKESEGYHAZ.

A német hivatalos jelentés beszámolt annak idején arról, hogy Arrast rommá lőtték és a háború áldozatává esett az arrasi katedrális is, melyet a németek kénytelenek voltak elpusztítani, mert a franciák azt hadiesőlokra, megfigyelő helyül használták fel.

Az arrasi katedrális azonban — ellentétben a francia sármakkal — épen-séggel nem képviselt valami kiválóbb művészi, vagy művészet-történeti emléket és értéket. Ezt az épületet ugyanis nem szabad összetévesztetni azzal a histó-

riai emlékü székesegyházzal, a melynek helyén a most rommá lőtt templom felépült és a melyet a nagy francia forradalom reményes viharzása pusztított el.

A mostani arrasi székesegyház igen nagy méretekben épült és a falait figyelemreméltó festmények

századbeli flamand iskola mestereitől való képek is, ezek között kettő Jean Belzane remeke volt. A főoltáron egy aranyozott bronzból készült basrelief is állott és modern festményeket is lehetett ott látni, ezek között Monsignore Paris, az arrasi érsek műveit is. A régi arrasi székesegyház egyik értékes és legszebb korai gót alkotás volt a francia Flandriában és jól meglehetett figyelni ezen az átmetszet a román stílusból a gót építészeti stílusra.

Mikor 1793-ban Arras, a hírhedt

Robespierre lakhelye is belesodródott a nagy forradalom viharzába, a pompás katedrális majdnem teljesen elpusztult. A nagy forradalom Arrasban — amely I. Miksa császár alatt, mint Burgundia egy része Ausztriához tartozott — rendkívül sok kárt okozott. Régebben Arras egyike volt Franciaország legfontosabb iparvárosainak és különösen a szőnyeg ipara volt rendkívül híres, mely nagy jólétre juttatta a lakosságot.

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

136 East 17th Street, New York
Telephone: Stuyvesant 1964.

As egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban The Only Hungarian Miners Journal in the United States

Szerkesztő HIMLER MARTON

Editor MARTIN HIMLER

Előfizetési ár:
Egyesült Államokban egy évre \$1.00
Külföldre \$1.50
Megjelenik minden csütörtökön
Published Every Thursday

Published by The Hungarian Miners' Organ Publishing Co. Inc.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról bányászoknak.
The Hungarian Miners Journal is written for miners, of miners, by miners.
Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y.
Under the Act of March 3, 1879.

Személyes szabadság.

Írta: Hammerling N. Lajos.

Ha valaki az állami törvényhozás olyan törvényt javasolna, mely a löfgyverek árusítását hatósági engedélyhez kötö, és a javaslat a löfgyverek osztályába sorozná a revolveren, pisztolyon és puskán kívül a eszmét, cipőt, segédszót és areport, a törvény javasol közevettség tárgyává lenne. Ha pedig volna olyan bír, aki a fegyverárusítást tilalom megsegésének minősítene a közforgalomban lévő és gyermekek számára kószult revolver formájú takarékperselyek eladását, a kövelemény valószínűleg az illető bír elmebeli állapotának a megvizsgálását követelné.

Mihelyt azonban az alkohol tartalmú italok árusításának kérdése forog szóban, a közvélemény nem zúdul fel olyan hamar, lehetővé téve a józan és legeszméletű köveleményeknek a mellőzését. A massachusettsi törvény például a szesz italok közé sorozta az ásvat, a sör és a bor mellett pl. a edes, az u. n. kemény edes. Az edes edes erjedtetlen almát, és majd nem teljesen alkoholmentes, meg kemény, vagy erős edes a már megerjedt almát, magas alkohol tartalommal. A massachusettsi törvény szerint mind a kettő részegítő ital, holott az edes edes alkoholmentes legfeljebb egy fok, azaz egy százalék.

Ohio állam abban a kiváltságos helyzetben van, hogy saját belátása szerint bírálhatja el, hogy melyik italok tartoznak a részegítő

italok kategóriájába, "tekintet nélkül arra, hogy van-e részegítő hatásuk." Ennek az volt az eredménye, hogy minden malátá tartalmaz ital alkoholt italként kezelik. Ugyanigy New Yorkban a szesz ital adó vonatkozás mind a malátá tartalmaz itala, akár részegítő, akár nem.

Az ilyen törvényhozási intézkedések és bírósági határozatok folytán lehetővé válik az olyan italok árusításának az eltiltása is, amely italok nem részegítő italok, habár részben azonos anyagból készülnek. Minden malátá tartalmaz itala ez alapon részegítő, holott némelyikben jóformán semmi alkoholt sem. Kiterjeszkedő okoskodás alapján így a grape juice sem egyeb, mint bor, tehát prohibíciók államokban a grape juice eladása éppen olyan sérelem, mint a bor forgalmának hozása. Az eltiltást és szabályozást célzó rendeletek célja csupán az, hogy a részegítő italokat kiszűroldjék ki a forgalomból. Sajnos, számos határozat, amely prohibíciók rendelkezései, nemcsak túl a élel, de sok esetben az észszerűségnek egyenes arculapása. Ha más téren fordulnának elő ezek az abszurdumok, aliház tűnnék el őket; de az alkohol elleni előítélet, egy látás, a józan gondolkodásnak is hadat üzent.

A legsajnálatosabb az, hogy az amerikai nép alvált magát néhány megőrzött fanatikus akaratának, akiknek bögara az alkohol elleni küzdelem.

Amerika prosperitása.

Hogy mint állunk a sokat dicsőített amerikai prosperitással — a mit semleges prosperitásnak is neveznek — erre vonatkozólag bizonyos kormány-organumok statisztikákkal szolgálnak. Teljesen eltekintve a municiós prosperitástól, amely egyes municiós és fegyvergyárosok zsebeit a szakadálást megtöltötte, eltekintve a milliós "rokerek és bankárok hasznától, akik óriási összegeket keresnek, hogy hitelt szereztek, vagy hiteleztek a szövetségeseknek — az élelmiszer spekulánsok és uszások is alaposan kivették a részüket a prosperitásból és busás hasznokat szeltek be, akár szállítottak a hadviselő felek részére, akár itthon helyezték el a portékáikat indokolatlanul magas árákon.

Az amerikai népek, Amerika lakossága nagy részének, semmi sem a prosperitásból. Ellenkezőleg, meg kell szenvednie, meg kell koplalnia a kevés kiválasztott prosperitást.

Amerika nagy hűstelepei — mérszárakéknak igazán nem nevezhetők — a szövetséges hadseregét etetik. A friss húsokvált hat millió fontról 231 millióra emelkedett. És míg 1914-ben 455 millió fontot tett ki az Egyesült Államok húsportja, addig 1915-ben 1 millió és 339 millió fonttal az előző évnél több, mint háromszorosát érte el. A hússtelepek természetesen nagy művészetet szpoloznak a szövetséges hatalmak kormányait, állandóan feljebb és feljebb csavarva az árakat, tudva, hogy portékák nélkülözhetetlenek, — sőt szolgálatuk sem nélkülözhetetlen. De amennyivel a háborús szövetséges hatalmak drágábban fizetik a húst, ugyanannyival a békés Amerika népeknek is drágábban kell megfizetni azt, mert a szövetségesek udvari szállítóinak feleslegelt hús-trósz Amerika piacát is urálja. Senki sem tudja vele szemben megvédeni a közönség érdekeit.

És a huson kívül ugyanez a helyzet a kenyér-alkatrészekkel, a búzával és rozsossal is. Az amerikai pékek hihetetlenül magas összegek fizetnek a lisztért és természetesen a kenyér árának felelőssévé kárpótolják magukat.

Szóval a népek, a prosperitásból kizártnak, kell a zsebébe nyulnia, a nagykereskedők és spekulánsok érdekében. És a nagytekintélyű "World" meg elintuznak megköszöndözni a megjegyzést, hogy az amerikai nép érezze magát boldognak, hogy egyáltalán kap húst és kenyeret. És igaz van a "World"-nak. Az amerikai nép, amely megtüri a vérszopozókat a testén, és amely megtüri, hogy az orráról fogva veressék, az húst nem érdemel, de kenyeret sem.

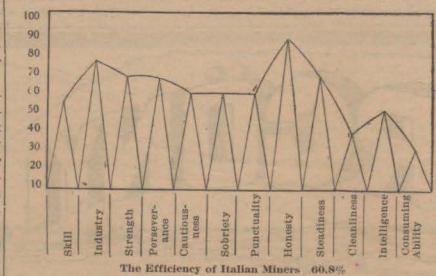
THE EFFICIENCY OF THE HUNGARIAN MINER.

(Continued from Page 1.)

ninety-four per cent were accustomed only to farm work. Operating companies are best fitted to cope with the problem of increasing our skill, but this paper will also use every available means to cope with the situation.

In industry we rank fairly high. Improvement is possible only, if all mine owners exert their combined influence to prevent all their workers from staying out the Monday after pay day. If offenders were laid off on all camps, there would be few complaints on this score.

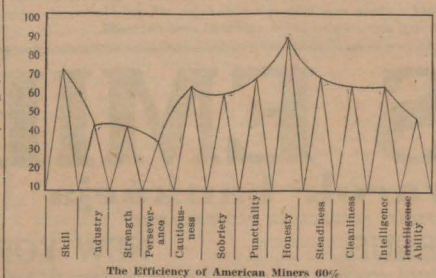
In physical strength we should rank very high, did not the habit of drinking undermine health. Co-operation on all sides will overcome this habit. The Hungarian Miners' Journal has always done its share in the past and will always do so in the future.

The Efficiency of Italian Miners 60.8%

Although our perseverance is not exactly what it should be, it is encouraging to note constant improvement in this respect, and we believe it is but a question of time when this phase of our character will be as nearly perfect as it is humanly possible for us to make it.

In cautiousness we do not rank very high because accidents among Hungarian miners are relatively more frequent than among our American comrades, but with the increase in our skill our cautiousness will automatically become greater. Much more will be said about this subject in a book which we are now preparing, and which will be one of the first steps in a long and thorough-going efficiency campaign among Hungarian miners.

The Efficiency of American Miners 60%

Our sobriety is practically unimpeachable during working hours, but not so in private life. In spite of the fact that this paper has fought against intoxicating drinks for a number of years, improvement is very slow and we need more co-operation and encouragement before we can show marked results.

The influence of this paper over punctuality is unfortunately rather limited, for only the Welfare Departments of individual companies are near enough to the people on camps for bringing proper influence to bear. We know that the managers and superintendents on a number of camps have done much praiseworthy work in this respect.

Our honesty does not leave much to be desired. Hundreds of cars might be stolen by other people before one Hungarian will follow their example.

In permanence there is room for improvement, and we have worked hard in this respect by advising all Hungarians against continually moving from camp to camp. Much effective work can be done by companies refusing to employ labor-agents and investigating little complaints and clearing up misunderstandings on account of which foreign miners so frequently leave.

We cannot do much toward changing habits of cleanliness, but if Welfare departments will continue to work in this direction with as much zeal as they have shown in the past, this standard will become much higher.

Rab bányászok Primeroban.

PRIMEROBAN, COLO, LETÖRTÉK A BANYÁSZOK SZTRAJKJÁT. — FEGYVERES SHERIFFEK ORIZETE MELETT DOLGOZTATNAK UJRA. — AHOL A SZELLŐ SEM JÁRHAT SZABADON.

Primeroban letörték a küzdő bányászokat. Elfojtották esírójában a bányászok küzdelmét, és a kik azt vezették, azokat fegyveres bitangok kísérete mellett szállították ki a bányaplézról.

Az emberek hajlott háta megtört a társaság erőszakoskodása és a sheriffei puskasövére előtt, és a közel négyezsak kuszorázott ember újra ott vágja a szent Rockefeller bányájában, anélkül, hogy követelni menék tovább ami őket teljes joggal megilleti.

Most rabként vigyáznak mindenre, gyanús minden ember, a ki él és mozogni mer, s egy víggyárok a felfegyverzett bányászok a telepre, hogy még a szabad szellő bejárását is betiltatják. A kört a bányában aztán sem fognak fizetni, a cross-barét ez után is ingyen állítja fel a bányászember, és ha a superintendensnek úgy tetszik, ezután is ingyen a szegény ember keresetét, ahogy eddig tette.

Ahogy a sztrájk kiűrt, úgy lát, szott egy percre, mintha biztos lenne a jól szervezett bányászok győzelem és mi ennek a hatás alatt írunk meg lapunk legutóbbi számban a közleményünk, erre a dolgra vonatkozóan.

A társaság emberei azonban hirtelen iszonyu erővel léptek fel az emberek ellen, amilyen gyorsan tudták, olyan gyorsan összeszedték a 15 vezető bányászt és egy kísértették ki őket a telepről, mintha gonosztevők lettek volna. Mindenféle fenyegetések tiltották el nekik, hogy azon a vidéken maradjanak és a szegény emberek, s kik nagyon jól emlékeznek a ludlói vérengzésnek idejére, örültek hogy még megengedték a távozást nekik.

A többi bányásztestvér, akik szintén remegve gondoltak a milie katonák puskasövére, megtörték az erőszakoskodás ilyen gyors és alaposan való alkalmazása előtt és tehetetlenül vették fel újra az ígét, hogy legalább a kenyerüket megkereshessék ezután is és ne kelljen a vándorbotot a kezükbe venni.

Most hát Primeroban újra esend és rend van. Szóltatnál vágja a szent megint a kizsartott munkásság nagy tömege s a társaságok holdogran pihennek győzeleimen.

Mi azt hisszük, hogy a esend nem tart soká. Nem kívánjuk a bányászokat sehol sem sztrájkra írgatni, de mégis azt jósljuk, hogy coloradoban egyszer, nem sokára, megint csak felveszik a bányászok a küzdelmet, ha a társaságok nem hagyják abba a jelenlegi módszerüket.

Ugy Primeroban, mint a többi telepeken nagyon esnyán visszafutnak a bányászok tehetetlenségével, mindenütt sokat dolgoztatnak velük ingyen, és ha az emberek követelődnéni merészelnek, olyan csattanásban vágják szájon őket, a mint azt most a primeroiakkal tették.

Ezeket a viszonyokat nem fogják sokáig tűrni a bányászok. Most még sikerült őket levern egy ideig talán lehetséges lesz a bányászokat békében tartani, de az is csak puskasövére bányászokkal, meg sheriffeivel, de ha elfogy az emberek türelme, akkor előlöl kezdik a nótát újra és úgy a bányászoknak, mint a társaságoknak nagy kárunka lesznek a kiújuló munkás küzdelmek.

A Rockefeller ipartelepeket az előtt okosan vezették. Régebben belátással bántak az emberekkel és egy kis javítással, meg embereség bánásmóddal majdnem mindig elejét vették a zavargásoknak — úgy látszik azonban, hogy az utolsó öt évben eltértek a régi jó és okos politikától. Erőszakkal nem lehet elfojtani

az éhes emberek kenyértért való kiáltását és jobban tennék Primero, meg a többi bányák urai, ha a brutalitás helyett az okosság és józanág állapottjára helyezkednének a javítáának valamit az emberek sorsán.

A primeroi sztrájkot már leverték s így a nagy nagyobb bajt sikerült nekik elhalasztani valamivel, vessenek véget a fenyegető veszedelmnek általában és bányának végre tisztességesen a munkásaikkal, hogy ilyesmítöl mindenkorra megkíméljék a telepeiket.

Jól tudjuk, hogy elckekintek le szokták fordítani, hogy mindig elolvassák, amit rólu irunk, tegyenek hát kivételt ebben az esetben és okuljanak abból, amit e lapban olvassak. Mutassanak egy kicsiny kis emberi érzést a munkásaikkal szemben, emeljék fel a keresetüket maguktól, iltölöz fizessenek valamennyit a tömördek külön munkáért a láthatnak majd, hogy sokkal hasznosabb az előget, mint a fegyverekkel őrzött munkás.

Bányászkepet kérünk!

A Magyar Bányászlap szövetség kér az olvasótól. Képeket, magyar vonatkozású magyar fényképeket kérünk minden magyar testvértől, fényképet és más fajta képet, hogy azt részint irodánkban megtarthassuk, részint pedig, az érdekeseket a naplárunkban közölhessük. A Magyar Bányászlapról már munkában van és épen olyan gondolat és szeretettel dolgozunk azon, mint a tavalyi napféren, de szeretnénk benne valamivel több bányász képet adni. Ezért kérjük szeretettel magyar testvéreinktől, hogy akiknek alkalma van, küldjék nekünk akármilyen bányászkepet.

A naplárunkról rövidesen imi fogunk és tudatni fogjuk nagyjában, hogy mi lesz a tartalma, annyit azonban máris elárulhatunk, hogy nagyon sok érdekes és értékes tudnivalót tartalmaz a bányákra vonatkozólag.

HATÁRELEKESOKHOZ.

Azoknak, akiknek lejár az előfizetése, felszólítást küldünk s tisztelettel kérjük őket, hogy ne készenek az előfizetés beküldésével. A hihetetlen nagy papír drágaság folytán a kiadásaink nagyon emelkedtek, s csak úgy bírjuk kikezteni az előfizetési díj emelését, ha a határelekeket pontosan fizetnek.

Négy hétig küldjük mindenki nek az újságot, ha a felszólítást megkapta azontul azonban kényetelenek leszünk kitörölni, aki nem fizet, mert a mai viszonyok közt nem küldhetünk senkinek ingyen újságot, aki fizetni tud érte. Azok a bajtársak, akik betegség, vagy más szerencsétlenség miatt rossz helyzetben vannak s a lapot kívánják, írjanak egy postakártyát, mert természetesen, hogy ebben az esetben szívesen küldjük az újságot hiteltbe is.

Potya olvasó ugys több van minden újságunk, mint fizető olvasó, legyenek legalább a magyar bányászok kivételek, akik nem szorulnak arra, hogy ingyen kívánják a más lapját olvasni...

PATIKASZEREKért

menjen vagy írjon

ERDEKY KALMAN
gyógyszerészhez,
aki budapesti egyetemet
végzett okl. gyógyszerész.
3964 Second Avenue,
PITTSBURGH, PA.

HOGYAN NEVELŐDNEK AZ EGÉSZSÉGES KIS BABÁK?

Ugy, hogy jó, tiszta és tápláló tejet adnak nekik születésüktől kezdve. Ha nem szoptathatja a gyermeket, ne próbáljon sok tejet. Az igaz tej, amely általában kis babát nevel egészséges gyermekké, a

Eagle Brand
CONDENSED MILK
THE ORIGINAL

Vágja ki ezt a szelvényt most és küldje el címe:

Borden's Condensed Milk Co.
New York City, N. Y.

és kap egy magyar-angol használati útmutatót és egy 52 oldalas könyvecskét a "Kis Babák Zéltér" felől, amely megtanítja a gyermek nevelését.

Név: .....
Cím: .....
M. B. Okt. 26.

Dr. L. L. BELCHER

Main Island Creek Coal Co.
POGOREV
WELCH, W. VA.
Irodám a Welch Drug Store
felett van.
A környékbeli magyarországi pártfogókat kért.

Alapított 1876.

First National Bank

Harrisburg, Ill.

ALAPTŐKE \$100.000

A legfrissebb bank

SALINE COUNTY-ban.

A betétekre kamatot fizetünk

O. M. KARAKKER, elnök.

LOREN FELTZ, pénztárnok

J. G. NYBERG, s. pénztárnok

A valódi

HÁBORUS TERKÉP

Csak most jelent meg

EGYEDÜLI ÉRTÉLMES HÁBORUS TERKÉP.

Tartalma az összes európai államokat, Olaszországot is.

Küldjön érte 25 cent

bélyeget.

Kérjen nagy képen árjegyzéket

AMERIKA LEGENYŐBŐ

MAGYAR ARHAZATOL.

EMIL NYITRAY

77 FIRST AVENUE,

NEW YORK, N. Y.

A. B. VASS

BONDTOWN, Va.

Egyedüli magyar

közjegyző Clinch-

field vidékén.

ELMÉLKEDÉSEK A HÁBORURÓL.

A világ történelem legnagyobb háborújának harmadik évében, egy háborús felolvasástól mindenki joggal követel valami újat, valami érdekességet, — olyas valmit, amit még nem hallott, amiről az újságok még nem írtak, de különösen valami olyat, ami az igazságot, odaát levő családjaért aggódó magyar ember lelkébe nyugtató, reményt biztató tudása csipegetni.

Ha elképzelünk valamit, fogjuk kényseríteni, hogy őrse ki magából mind azt a vágyat, mind azt a reményt, hogy a háború a kétélyt, amit magában rejtett, körülbelül egyformán törne ki mind újságunk lelkéből a kiáltás: magyar katonák, hősök ivadéki győztesek, semmisítettek meg minden ellenségeket, a ti győzelmetek legyen a háború utolsó felvonása, a ti homlokaitokon ragyogjon a legnagyobb hősiesség habér koszorúja, a ti nevetekhez fűző a történelem a háború legnagyobb diadalmát, a békét... Így volna szép, így volna jó, de viszont a kétélyt azt kiáltja, orosz oláh tapossa hazánk szent földjét, miért nem védelemzik, hol vagyatok magyar katonák, hová lett belőtek az ősi harcosi családok?

Buskomorán járunk ebben a nagy országban, nézünk rejtettjeink lelkünkben ezen érzelmeket, mert nem tudjuk még azokról sem, akikkel napoként találkoztunk, hogy melyik az ellenségünk, és melyik a barátunk, nem merjük mondani, hogy hiszen bizalmunk a győzelemben is nem merjük mondani azt sem, hogy van, ki esik kiviáknak, mi csak óhajunk, követeljük önmagunktól, hogy győzzünk, a mi képeztünkben csak egy kép alakul ki, a mi vágyaink csak egy megoldást fogadnak el, hogy Magyarország győzzön, mert Magyarország a mi hazánk, a mi egyetlen hazánk, a hová testünk, lelkünk visszavágy.

Tagadhatatlan tehát, hogy a mi háború minden alakulását csak magyar hazánk szempontjából nézzük és az ez érzés természetéből is, mit is kívánhatnánk mi egyebet, mint egy győzedelmes Magyarország kikerülési látni a nagy harcok, a hová mi büszkén és boldogan tudnánk visszatérni.

Ránk magyarokra nézve tehát ebben a háborúban első sorban és talán kizárólag csak Magyarország jövő sorsa fontos a ezért előadásomban különösen ezzel kívánok foglalkozni.

Kellőképpen megvilágítani azonban ezt a kérdést sem lehet anélkül, hogy bele ne vonjam azokat a célokat és eseményeket, melyek a háborúban levő többi nagy és kis nemzetek vágyait és ábrándjait képezik.

Az első és legfontosabb kérdés hazánkra nézve az, hogy meddig fog a háború tartani és hogy a háború elhúzódása nem fogja Magyarország kimeríteni és esetleg egy külön és kedvezőtlen béke kényseríteni.

Azt ma már mindannyian tudjuk, hogy Magyarországnak nemcsak önmagáért harcol. Haránk évszázadok óta békés időkben is alá volt rendelve az uralkodó ház és Ausztria érdekeinek a háború első napjától kezdve pedig a nagy nemzet érdekeltisége esett és sorsa most már teljesen Németország győzelméhez vagy Németország bukásához van kötve.

Világos ezek szerint, hogy Magyarországnak addig kell harcolni, a meddig Németország és a többi központi hatalom harcolni képes.

Abban úgy az összes harcokban levő országok, valamint a világ összes semleges országai egyetértenek, hogy a háborúnak nem lehet belátható időn belül olyan fordulatot várni, amelyek a háború közeli befejezését eredményezhetné, sőt ellenkezőleg, a legutó-

bb események, valamint a román beavatkozás is azt a nézetet erősíti meg, hogy a háború még évekig eltarthat.

A legkedvezőbb számításokat véve alapul, melyet leginkább amerikai katonai szakértők és semleges államok szakértői és államférfiai elfogadhatónak tartanak a háború bele fog nyúlni az 1918. évi évbe.

Ez a számítás elfogadható és könnyen meg is magyarázható.

Angolszág a központi hatalmak legelkeseredettebb ellensége a háború csak ez év tavaszán rendezkedett be, miután megverte a központi hatalmak által szerencsétlen Franciaországot, a melynek legagradabb része a német seregek birtokában van, angol hidegvérrel nézte, hogy magyar tüzérség hogy pusztítja a híres bolga várakat, a hogy kerül német kére egész Belgium, megverte a központi hatalmak által két ízben is Oroszországot, miáltal Orosz-Lengyelországot is német kézre került, elpusztult Szerbia, elpusztult Montenegró és elpusztult az az angol ábránd is, hogy Németországot ez alatt ki lehet leheszteríteni a központi hatalmakkal együtt.

Anglia tehát kénytelen volt ezen szégyenletes kudarcok után egy nagy hadsereget szervezni, hogy áldoztatni felszabadítsa.

Önmagáról Anglia ma is büszké mondja, hogy sem szárazon sem vízen megverte minden azokat a kis királyok pedig nem sokat számítanak. Angliának, Franciaországnak és Oroszországnak harcolni kell addig, a míg megszerényes nélkül békét köthet.

Anglia az Egyesült Államok támogatásával, Oroszországot pedig Japán támogatásával a háborút évekig elbírája, ezt elvitatni nem lehet.

Magyarországnak tehát harcolni kell még egy vagy két évig, német segítséggel ki kell kergetni Erdélyből a románit, ki kell megérkezni és talán utóljára kergetni a kárpátokból az orosz, Triest és Torontino területéről az olasz. Békéről álmodni, békéről beszélni fogja még nem lehet hisz a háború Németország ez ősz elejéig közel a feltételekkel melyekkel hajlandó békét kötni mert a háború tovább fog folyni nagyobb elkecsereddéssel, nagyobb hűvel és a győzelem reményével minden részről.

A háború mai állapotában győzelmet remélni minden hadviselő országnak egyformán van joga és minden hadviselő országnak van reménye, ha ez a remény nem tőltené el a katonák szívét, hogy a háború fog győzni, ha ezt a reményt nem táplálnák a harcokban és fő felelősséget és ha azt a reményt nem táplálnák a hadviselő országok államférfiai a lakosságban, a katonák letenné a fegyvert a lakosság fellázása s nem lenne tovább háború, hanem felváltva a háborút egy olyan esemény, a melytől még a világ történelem nem jeyzett fel a népek történelemében.

Ez az igazi állapot az összes hadviselő országokban és ez az igazi

fel fogás nálunk is Magyarországon.

A hadviselő országok hadvezérei és államférfiai ma már annyira ismerik egymás erejét és egymás gyengeségeit, hogy a háború végeredményével teljesen tisztában vannak, ezt azonban sem a harcoló katonák, sem a lakosság nem tudni nem szabad, azoknak csak egyet szabad tudni, és ez a mit minden hadviselő fél ma mond, hogy csak mi győzhetünk.

Az igazság pedig az, amit sem újság meg nem ír, a mivel sem hadvezérek, sem államférfiak nem dicsőkednek és nem is dicsőkedhetnek, — hogy mindegyik hadviselő fél eddig már annyit vesztett, már annyit reményteljes ifjú életet tett tönkre és semmisített meg, annyi nyomorokot, annyi árvát teremtett, hogy egyike nézve sem lehet a háború bármilyen eredménye, — győzelem, csak vesztesség.

A mi szerencsétlen hazánkban Magyarországon sem reményteljesebb a helyzet, — a kárpátok vidéke el van pusztítva már második éve, Erdély pusztulás alatt van most, mert teljesen mellékes kérdés, hogy a román pusztítja el akkor, amikor elfoglalja, vagy akkor fog a pusztulás bekövetkezni, amikor a románok fogják ott elpusztítani, az eredmény ugyanaz, amely országban egy ellenséges had végig megy, annak nyomán pusztulás támad, a menekülő had gyűjt, pusztít, rabol, mert ezt a háború szelleme magában hordozza, a győztes katonák nagylelkű, elhúzó és büszke, az üldözött katonák kegyetlen, vad és emberellenes, legyen az bármilyen nemzetbeli.

Ez teljesen és lelkebből meg fogjuk győződve arról, hogy mielőtt a háború befejezéshez jutna, Magyarország területén, sem a Kárpátokban, sem Erdélyben ellenséges katonák nem lesz, kivéve a hadifoglyokat. Kijűrték, kilűkték, kipusztították őket, mert bizonyos hogy mi ott győzni fogunk, és a meghamisíthatatlan történelem éretábláján eme győzelmi örök re fel lesz jegyezve s minket boldoggá fog tenni és büszkékké fog tenni a győzelem tudata, hiszen mit is nyerhetünk mi egyebet ebbe a háborúban, mint ha országunk határait meg tudjuk védelmezni, meg tudjuk tartani, és a legnagyobb győzelem, melyről a háború kezdete óta magyar ember álmodott.

A valóságban pedig ez bizony vesztesség, melyet hosszu évtizedek néhez és keserves munkája fog tudni csak helyrehozni.

Pájdalommal, keservvel teli elpusztult városok és falvak fiatalok romjain győzhetnek maradni.

Magyarországi állapota tehát siralmas a háború alatt és siralmas marad a háború után is és reánk amerikai magyarokra ma már nem annyira a háború tartama alatti állapot a fontos, mint a háború utáni állapot, — mert nem szabad egy percre sem elfelejtünk a mi politikai és gazdasági helyzetünket, mely a háború kitörése előtt Magyarországon fenállott és el kell készülni lennünk

arra, hogy a háború bármilyen befejezése után a régi kisértet már ott fog leelkedni és ott fog minket fogadni, ahol a háború előtt elhagyott, — sőt nehezebb lesz a helyzetünk, mert hiszen mi egy győzedelmes háború után hazánk függetlenségét láttuk a messze láthatáron felragyogni, mi azzal biztattuk magunkat, hogy a megmérhetetlen veréldozat, a magyar ifjak elhullott vére nyomában hazánk függetlensége, egy jobb, egy biztosabb jövő virágai fognak fakadni, — s mit remélhetünk e helyett?...

Vegyük csak fontolóra a következőket. Mi Magyarországnak háborúját úgy képzeljük, hogy a magyar katonák ott harcol a házájában, mindig és mindenütt ott van, ahol a legnagyobb a veszély, mi úgy képzeljük magunknak a magyar katonák lelkesítését, hogy a parancsokat azt mondják a magyar katonáknak, üsd, vágd, nem apád, vagy azt, hogy üsd az orrát Magyar, ki bántja a tied!...

Ha a dolog úgy állna, akkor ma nem lenne sem orosz, sem román a magyar földön, — hanem e helyett a magyar katonák nagy része az osztrák-magyar monarchia örökös tartományait védelmezi az orosz ellen, egy másik nagy része Orosz-Lengyelországot verézik, hogy az orosz hadsereg át ne törhessen Német-Lengyelországra, a legvétebb magyar ezredek az orosz fronton tűntek ki magukat, míg ezzel szemben a Kárpátoktól tírók vadászok és vítező bajnok katonák védelmezték vegyesen csak ezredekkel, a kik fejeiket eldobva ékezőkva vonultak át az orosz táborba.

Tiszán magyar katonákból, magyar tisztokból álló magyar hadseregek egy nagy tömegben nem lehet, nem szabad együtt lenni Magyarországon, sem azzal egy osztrák, valamint a német hadvezetőség teljesen tisztában van, hogy egy ilyen hadsereg megnyerné egész bizonyosan Magyarországot háborúját.

Szerbiát, Montenegrót Maekens német tábornok hódította meg, Kövess generális csak alárendelt helyzetben volt, a Kárpátokból német tábornokok rendelkezése mellett ütköztek el az orosz. Erdély védelmére most is őrási német haderőket hoztak le Magyarországra. Miért? Azért mert egy magyar hadsereg veszélyeinek látszik a hadvezetőség szemében a Monarchia nézve, mint a külföldi nézve, mint a magyar hadseregről Magyarországnak legnagyobb ellensége Ausztria fel a legjobban.

Magyarországnak, mint hadviselő állam, az egész háború alatt soha mint ilyen nem érvényesült, amint nem volt szabad Magyarországnak mint ilyenek béke idején érvényesülni, úgy nem szabad most sem, és Magyarország azzal a tudással fog a háború nagy iskolájából kikerülni, hogy függetlenségét csak egy újabb háborúval teremtheti meg.

Ezen kívül lesz még egy tanulság a magyar katonáknak, hogy német generálisok alatt ment mindig előre az osztrák generálisok

alatt tanulta meg a visszavonulást.

A központi hatalmak hadseregei tehát a háború végéig szétválasztatlanok, éppen úgy, mint a szövetségesek hadseregei, s így Magyarország is teljesen végig fogja harcolni a háborút, határait nagyon valószínű meg fogja tartani mert Németországra nézve ma fontosabb Magyarország határainak védelme, mint a háború elején volt. A háború legfontosabb té nye ugyanis a Balkánra szorult s ott Németország csak egy nyeret, ha Romániát Szerbia és Montenegró módjára elpusztítja, a mi önmagától maga után fogja vonni Magyarországnak határainak épségét és így magyar szempontból Magyarország megnyeri a maga háborúját.

Ennek ellenében azonban politikailag Ausztriával együtt Németország befolyása alá fog kerülni, hogy megkeresse elbujdosott szerelmesét, akihez nem akarta az apja oda adni, mert gazdag férjet akart az egyetlen leányának, nem egy szegény bányászleányt.

Mi vezette a szép Harasztí Rózsát erre a lépésre, milyen tragédia hozta őt az édesapjával együtt Amerikába, milyen szerencsétlen járt a nagy városban, hozott-e szegényt az apja fejére, megtalálta-e a szegény bányászleányt, vagy elnyelte a nagy város pénzes bűne a bányászleányt, — mind ez meg van abban a regényben, amely most jelent meg a Magyar Bányászlap kiadásában.

Ez arra enged következtetni, hogy Magyarország sorsa felett már most is Németország rendelkezik.

Van azonban Magyarországnak egy erős, egészséges életforrása, a melytel talán egy hadviselő ország sem rendelkezik olyan mértékben, mint Magyarország.

Van körülbelül egy millió magyar Amerikában, a legjobb életkorban, a legértékesebb testi és lelki tulajdonságokkal felruházva, akaratúval, bátorsággal, és merészséggel, s ha minden erői is kimerülnek léteért folytatott háborújában, jövő sorsának irányításában, — s a jövő Magyarországot újra felépítésében ezeknek a segítségére biztosan számíthat. Ugy legyen!

Nem tudna nélküle megenni.

"KOPPS BABY'S FRIEND CO."-nak, melynek csodálatos gyermek gyógyszerét, a "KOPPS"-ot milliónyi anya áldva emlegeti. Mrs. Grace Shambaugh, Harrisburg, Pa. az alábbi levelet írta:

"Öt gyermekemnél tíz éven keresztül használtam az önk készítményt, a "KOPPS"-ot én nem tudnék nélküle megenni. Használtam már más, hasonló készítményeket, de ezek egyike sem léphet az önk "KOPPS"-nak nyomába. Ajánlom ezen szert minden anyának."

"KOPPS" a gyermekek barátja, a legbiztonságosabb szer a kis gyermekeknek hasznos, felgyógyítás, székrekedés, bélférgés, álmosságot, nyúltság ellen s fogás idején. Ha nem kapná meg a lak helyben a patikában ezt a világhírű szert, küldjön egy papírdollárt levelében a gyárosnak és azonnal küldenek önknek két fentes üveget.

KOPPS BABY'S FRIEND CO., YORK, PA.

C. Robert Hoff

Csak ezzel az aláírással valódi.

"Édes kedves Apám....."

— Ne haragudjék rám, édes kedves apám, amint én sem haragszom magára, pedig talán mindkettőnknek volna okunk a haragra.....

— En elmegyek New-Yorkba szerencsét próbálni. Ne féljen, édesapám, nem hozok séggyent a fejére, tudok magamra vigyázni, meg aztán Isten segédével csak megtalálom abban a nagy városban a szívem párját, Csopak András, becsilletes bányászleányt és akkor aztán édesapám is eljön a lakodalomba.

— Isten velünk, jó egészséget kíván édesapámnak, szerető leánya, RÓZSI.

Igy írt Harasztí Rózsát, egy magyar bányász szép leánya az édesapjának, amikor éjnek idején szökött el az apja mellől Lincolnvilleből, hogy megkeresse elbujdosott szerelmesét, akihez nem akarta az apja oda adni, mert gazdag férjet akart az egyetlen leányának, nem egy szegény bányászleányt.

Mi vezette a szép Harasztí Rózsát erre a lépésre, milyen tragédia hozta őt az édesapjával együtt Amerikába, milyen szerencsétlen járt a nagy városban, hozott-e szegényt az apja fejére, megtalálta-e a szegény bányászleányt, vagy elnyelte a nagy város pénzes bűne a bányászleányt, — mind ez meg van abban a regényben, amely most jelent meg a Magyar Bányászlap kiadásában.

Ez a regény nem hazai ponyva-munka, hanem amerikai magyar író írása, a ki nemcsak a gyönyörű szép leány gyönyörű történetét, hanem az amerikai magyarság életét, a bányászok sorsát, a burdosházak dolgait is megírta, hogy szórakozzanak és szórakozva tanuljanak abból, a Magyar Bányászlap olvasói.

NEM PÉNZÉRT ÁRULJUK,

pénzért nem is adjuk ezt a könyvet. INGYEN ajánljuk fel azoknak a magyaroknak, a kik megrendelik egy évre a Magyar Bányászlapot, vagy meghosszabbítják egy évvel az előfizetésüket.

A Magyar Bányászlap előfizetési díjat egy évre egy dollár

És ezért a dollárért nemcsak nagy, nyolc oldalas hetilapot, de gyönyörű nagy képes naptárt is adunk és azonnal megküldjük minden ráfizetés nélkül ezt a szép regényt is, a melynek címe:

A BANYÁSZ LÁNYA.

Írta: Egy Öreg Bányász.

A Magyar Bányászlapot ismeri az amerikai magyarság. Magyar munkások tulajdonát képezi ez a lap, bányász volt a szerkesztője, munkás emberek írják és munkások olvasják. Küzd a magyarságot, az igazságot és szolgálja teljes erejével az amerikai magyarokat.

A ki jó lapot akar olvasni, a ki ezt a gyönyörű — nagy, 142 oldalas — szép regényt teljesen INGYEN meg akarja kapni, rendelje meg a Magyar Bányászlapot.

Küldjön be egy dollárt erre a címre:

MAGYAR BANYÁSZLAP

136 E 17th Street, New York, N. Y.

A gyomor, vesék, máj, lép és belek különböző megbetegedései, rheuma, idegesség és meghűlésből eredő fejfájás, székelés és emésztési zavarok, étvágytalanság, gyengeség ellen a legbiztosabb és leggyorsabb hatású gyógyszer, a legjobb vértisztító, a nők áldása a

H. H. VON SCHLICK-FALE

Bulgár Vér Tea

CSODÁS GYÓGYHATÁSÁT A GYÓGYULT BETEGEK SZÁZAZRÉI BIZONYÍTJÁK.

Egy nagy, öt hónapra elegendő család dobozzal 1 dollárért, 6 dobozzal 5 dollárért hátréva küld a

MARVEL PRODUCTS COMPANY

19 MARVEL BUILDING

PITTSBURGH, PA.

JEGYZET: "Ha a küldeményt biztosítani óhajta, küldjön be 10 centet külsőre."

A legújabb eredeti háborús hanglemezek.

(Először az orosz határon.
(Künnébe bevétele után.
(Eset a fővárosokban.
(Székelyvölgy.)

valemint az összes eddig megjelent magyar hanglemezek
legnagyobb választékban kaphatók.

Sommer Sándor

GRAMOPHON KERESKEDESBEN

2225 Franklin Ave., St. Louis, Mo.

Beszélő-gépek e lap előfizetőinek kedvező feltételekkel is.

RENDKIVULI ALKALOM MAGYAR BANYÁSZOKNAK.

Az alábbi társaságnál idegen munkások még nem voltak alkalmazva, most felvételre 75 fő magyar bányászt. Csodálatos emberek előnyben részesülnek. Vasúti kőszímet nem fizetnek. Szemét szállítanak vasúton és folyón is, így nálunk fűtő bányái sincs, állandó teljes erővel dolgoznak. Maga szem, jó terít, jó színe; unió ártak fizetnek, sztrájk sincs. Jó iskolák, kényelmes lakás és templomok szép vidéken. Bányák a C. & O. R. B. és a Kanawha folyó mentén vannak. Közeli Charleston és Montgomey városokhoz. — Irat magyarnak is, de jobb ha személyesen jön azonnal le. Vegye a C. & O. vonatot Winfrede Junctionig, onnan a társaság vonatja behozza.

WINFREDE COAL COMPANY

WINFREDE, Kanawha County, W. VA.

FRANK D. BARRON, Supt.

MEGBARNITOTTA A NAP

az archibort, szeretne látni szép lenni? Vegyen egy tégely

Róth Liliom Krémet, Szappant és Pudert

Amerika leghíresebb arczápolóját.

ROTH LILIAM CRÉM az, amelyről minden nő kíváncsi és biztos eredményt vall és a melynek ezer és ezer nő köszönetét gyönyörű kinyitását és boldogságát. Kezdeti rendje meg azonnal. Crém, szappan és puder: kis adag postán \$1.80; nagy adag \$1.60. Pontos cím:

Róth Sámuel Megváltó Gyógyszertára
125 AVENUE A, Dept. C. NEW YORK, N. Y.

KIVÉTELES ALKALOM

COLORADO ALAMIN, DENVER VÁROSAHOZ KÖZEL, termékeny öntözött farmon, új épületekkel, tiszteletteljes megválasztással. Az első részlet a jövő év. 1917 december 1-én fizetendő.

Igaz és tisztes föld, gazdasági gépek és szerzők, vetőmag, baromfi és takarmány házhoz, lefűtőrendszer, ártó. Az első öt megjelölt költségére négyezer dollárjárnak kell az új telephelynek lennie. A szakértő ember EGY EZER DOLLÁRRAL, teljesen felszerelt birtokot vehet át, úgy, hogy annak a természetéből meg is lehet a tartozást is fizetni, amikor a részletek esedékesek és pénze is marad tartalékban. Sok gyönyörű szomszédos farm birtokos, hogy a talai termékeny, a víz mennyiség bősége, és az elhatalmas állomás a termelésre. Ötödik átalj jó a termés, az öntözési munkálatok megtanulni könnyű. Viszont, mielőtt ezeknek a teljesen felszerelt jó farmoknak az utolsója is elkel. — Minden méltányos megtekintést nyújt a földjain.

LAJOS STEINER, Commissioner,
UNION PACIFIC SYSTEM,
1204 GARLAND BUILDING, CHICAGO, ILL.Dr. RICHTER'S
Pain Expeller

Csúsz, köszvény, reumatizmus, idegesség, izület és izom-merevség, hűlés, gége, torok-fájás és fogfájás ellen.

Itt van az eredeti csomag képe, a hogy azt árusítják. Ne fogadjon el csomagot, ha nincs rajta a HORGONY védjegy.

Kapható minden patikában 25 és 50 centért és a készítőknél.

F. Ad. Richter & Co.
74-80 WASHINGTON STREET
NEW YORK, N. Y.

"ÜZENET"

a Christopher, Zeigler, Buckner és környéki magyarságnak. Beszélőgépek és szobánál-esebb magyar lemezek beszerezhetők a ZVARA AGOSTON, CHRISTOPHER, III. üzenetben. Jöj-jön be és hallgassa meg kémmel levő magyar lemezeit. — Nálunk beszerezhetők minden nyelvi lemezek.

Beszélőgépeket eladok a környéki magyarságnak könnyű részlet-lefizetésre is.

Tisztelettel

August Zvara

212 MARKET ST., CHRISTOPHER, ILL.

Telephone 68.

Igazi Szavetozár, üzenetvezető.

Bányász temetés.

ELDORADO, ILL. — Szomorú, esős, sáros, őszi időben szomorú tömeg vonult ki október hó 15-én az eldoradoi temetőbe, hogy örök nyugalomra helyezzenek egy derék magyar testvérét, akit az élet derekán szőlített el a halál közülnök.

Bárdos Miklós magyar bányász testvér, aki mindössze huszonégy éves volt, e hó elején súlyosan megbetegedett és rövid egy heti szenvedés után csendesen kimúlt az Evansville, Ind. kórházban.

Halálát különösen tragikusnak teszi az a körülmény, hogy amíg 5 ót haladt az Evansville-i kórház halottas ágyán, az alatt a felesége gyermekágyban fektet el eldoradoi lakásukban, ahol három éves házasságuk második gyermeke adott épen életet. Csak két napos volt az újszülött kis gyermek, mikor a gyászír lecsapott a szegény családra, akikre a csapás különös nagy sulyt nehezített.

Bárdos Miklós fiatal volt, bízt a maga két ére karjában, és nem tartozott semmiféle egyetthez vagy biztosító társasághoz, úgy, hogy özvegyének és két árva-jának nem maradt más mint az a csekély segély, amit a bányász-szervezetekről fog kapni.

A szervezet vasson, 1449 számú osztály testületileg jelent meg a temetésen a nem tartotta visz-sza a rossz idő a résztvevő magyaro-kat sem, akik szerettek, becsülték és mind fájdalommal váltak meg Bárdos Miklós magyar test-veiről.

A koporsót elhordította a roko-nok és jóbarátok koszorújának szomorú virággerje, annak a bi-zonyosság, hogy szeretett Bárdos Miklós nagyon, akiket itt hagyott maga után. Koszorút küldtek: Vi-rostek Ferenc és családja, Bárdos Pál, Bárdos András, Káló János és a gyászoló család. Amagyar bá-nyászok szívóhó jövő részvételé ta-lán megkönyvit az idegen han-tekot az elhunyt bajtárs felett.

Egy egészséges telepítés.

A Union Pacific vasúttársaság nagy farm telepítést csinál Denver mellett.

Az Union Pacific System, Ame-rika egyik legnagyobb vasut-társaság nagy telepítési akciót kez-dett, hogy a vasutvonalak mellett egészséges farmviszonyokat te-mentsen. Ezidőszéript Colorado-ban, Denver közelében telepíti a társaság a földművelésűket és olyan alapszással, olyan előrelátással végzik ezt a munkát, hogy az ak-ciónak feltétlenül sikerüljön kell. A vasúttársaságnak nem az az ér-deke, hogy a földet eladja a si-nek mentén, hanem az, hogy olya-noknak adja el, akik ott boldogul-ni is tudnak, és idővel jómódú embereké is válnak, s a vasútnak üzletfelei lesznek, mint termelők és szállítók.

A települők a farmon új és ren-des házat találnak, továbbá szük-séges felszerelést, szerszámot, két jó lovat és egy tehenet, úgy, hogy a gazdaság teljesen be van ren-dezve, s az egész berendezés kö-rülbelül 700 dollárba kerül, a melynek azonban csak a felét kell megfizetni. A másik felét a farm árával együtt nagyon könnyű részletfizetéssel törleszti a vevő évek során keresztül, kényelmes kis összegekben. Az egész terület el van látva bőven vízzel, amit mesterséges esatornák szolgáttat-nak.

A vasúti társaság azt akarja, hogy aki telepszik, annak ne legyen oka megbánni a dolgot, és így csakis gyakorlati földműve-seket vesznek fel, akiknek legalább ezer dollár készpénzük van.

A telepítés akciót vezette Stei-ner Lajos urra van bízva, aki szí-vesen szolgál minden hozzá for-duló embernek felvilágosítással.

Gyermekek lett hősök.

A MEGVAKULT KATONÁKNAK UJRA KELL MEGTANULNI OK MINDAZT, AMIT A GYERMEK, AKI LÁT, JÁTSZI KÖNY- NYUSÉGGEL SAJÁTIT EL.

A hősök hősei ők, a háborúban megvakult katonák. Hősök vol-tak, amíg a vér és tűz öszenében küzdöttek értük, és hősiességük csak fokozódott, amikor elveszt-ve azt, ami az embernek a legdrá-gább, hátrán, törhetetlen hősi lé-lakkel veszik fel a küzdelmet uj-ra a dolgozó élettel.

Aki tudni akarja, mivel tartó-zik a mai és az eljövendő nemze-dék az egykori katonáknak, akik életüket és az életükön is drá-gábbat áldoztak a valamennyi-ükért vittot titáni harcban, gon-dolja el, mit jelent a megvakult katonák számára, hogy mint a kis gyermeknek kell kezelnie megta-ulni mindazt, amit játszi könyv-nyűsége sajátít el a kis gyermek is, aki lát, de aminek a megtanulása nagy és erős küzdelem a felnőtt ember számára, akik nemze-tei-delmében elvesztette szemvilá-gát, amelyvel előtte eligazodott a világ dolgai és jelenségei között.

Van-e, lehet-e látó ember egyál-talán, akinek elég eleven és részt-vevő fantáziája van ahhoz, hogy megtudja magában állapítani, — hogy igazán el tudja képzelni, mit jelent a katonák számára, akik elin-dult, hogy hazajárni életét adja, ha kell, a megvakulás.

A vakág mindenkor nagy és töprengő problémája volt a gon-dolkodó embereknek, de ma, a mikor a háborúban megvakult ka-laklók, még égetőbb, még na-gyobb horderejű lett ez a problé-ma.

Legelső sorban természetesen most azokról van szó, akik láttak és a háborúban veszítették el látó-képességüket. Mert a vakon szü-lött ember, majdnem azt lehet-ne mondani, hogy sokkal ta-ze-resebb helyzetben van annál, aki később veszítette el szemvilá-gát, amennyiben a vakok közül egyáltalán lehet olyan megkülö-nbözöttséget találni, hogy melyikük van kevésbé vagy többé szerencsés len helyzetben. Ha azonban még is megtekinthet ezt a megkülönbö-zöttséget, egészen bizonyos, hogy a vakon született ember helyzete annyiban jobb, hogy egész ideg-rendszere és minden szellemi ké-pessége a vakágra rendezkedett be már megszületésekor.

A vakon született ember érzékei összehasonlíthatatlanul finomab-bak, mint a látó embereké és a

Ezer magyar nótá

Gyönyörű magyar gramophon lemezek nagy rakomány vannak nálunk. Árjegyzékét szívesen küldök a magyar bányászoknak, csak írniak érte. Ha bejön Charlestonba, jólesse el hozni, halgassa meg őket. Danológépek nagy választékban. — Én pártolom a bá-nyászok újságját, pártoljak a bányászok is engem. Cím:

H. GALPERIN
720 Kanawha Street,
CHARLESTON, W. Va.

Kerestetik 20 bányász

Magyarkat előnyben részesülnek. Van üres lakásunk hat vagy nyolc család részére és alkal-mozhatunk vagy 20 fő masina ladolót. Dolgunkon minden nap és ladolunk folyó és vasúti zsenet.

CHESAPEAKE MINING CO.
HANDLEY, W. VA.

38 MILLIÓ DOLLÁR

költség előirányzattal e héten kezdődött meg LORAINBAN az óriási acél gyárak építése.

Ez a körülmény Lorain történetében korszakalkotó és a város jövőjére és fejlődésére óriási hatással lesz.

Mi ezen már kifejeződött 40 ezer lakos városban, ahol már is óriási gyárak vannak, és ahol már is 18 ezer ember dolgozik, amely város lakosainak száma az új gyárak építése által még egyszer annyira fog növekedni, áru-sítjuk el honfitársaink a kezeink között eladás alatt levő telkeket.

Telkeink a város körül közepén, mindjárt a gyárak mellett fekszenek és mindennemű improvementtel, mint side walk, villany és vízvezetékkel el vannak látva.

Ilyen alkalom telkek vételére, és pedig ilyen telkek vételére, mint ezek, és ilyen olcsó áron és kedvező fizetési feltételek mellett csak elvéte és minden tized évben egyszer fordul elő.

Ragadj meg az alkalmat és vegyen még ma, mert pénz nem tudja gyümölcsöztetés végett jobban elhelyezni, mint ha még ma vesz. Az árak még most alacsonyok, de de egy pár hónap múlva rohamosan fognak emelkedni.

Vegyen telket, költözzék Lorainba és alapítsa meg ott saját otthonát. Jobb öné és családjára, ha egy olyan feltételek mellett csak elvéte és minden tizedik évben egállapíthatja.

A MI AJANLATUNK ÖNMAÉRT BESZEL!

A MI AJANLATUNKHOZ NEM KELL KOMMENTÁR!

MI ZSAKBA MACSKAT NEM ARULUNK!

Jobb ajánlat és kedvezőbb alkalom telekvételre már évtizedek óta nem volt Amerikában!

Mi tisztességes alapon és becsületesen szolgáljuk ki vevőinket.

Mi is óva intjük honfitársainkat attól, hogy nem létező, "vagy mocsarakban (svamp) levő", avagy az árval arányban nem álló telkeket vegyenek az újságokban hangzatosított szövegektől, hanem arra kérjük földjeinket, hogy ha már vesznek telket, vegyenek olyant, mint a Lorainiak, mert azok sima és száraz területen fekszenek s már ma meg van azon értékük, a melyért elárusítottuk és az a jövőben csak emelkedni fog.

Ezen telkeket mi 10% lefizetéssel a vételkor és \$10.00 havi részletfizetéssel ajánljuk honfitársaink meg-vételre.

Irjon még ma magyarul és mi levelére magyarul válaszolunk vagy megbízottunkat leküldjük Önökhöz.

Honfitársi üzenettel

Dénes & Company, Real Estate Office
Ingatlan eladási iroda
435-7 Fourth Ave., Dixon Building
Pittsburgh, Pa.

Szerkesztői üzenetek.

Reynoldsville, Pa. — Jelentést tettünk a dolgokról az illetékes hatóságknál, de hogy lesz e fogamat-ja, vagy nem, azt nem tudhatjuk.

Omari magyar. — Hogy vala-mi utazó esirkefogó azida est az újságot! Annak örülnék, Rossz lenne a magyar bányászokra is, meg reduk néve is, ha az utazó híradók díesérnek a Magyar Bá-nyászlapot. Jól tudják ők, hogy ez az újság a széghamos fosztoga-tók legnagyobb ellensége.

Holdeni magyar. — Az ábécés könyvet elküldtük Önnek. Tes-tek megmondani a hasonló hely-zetben levő szövegek, hogy min-denkinél szívesen elküldjük azt ingyen, hogy a gyermekek magyara-ri tanítsa. Hát miért nem kár-ik az ottani magyar felkászól hogy magyar vásáruapi iskolát tartson a gyermekek részére!

Telephon 313

Peter Madronich

TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ.

Mindig készen a szolgálatra.

CALUMET, MICH.

Louis Joo

MAGYAR SZALONOS.

ALLUZZ, MICH.

Kéri a magyarok szíves pártfogását.

Telephon 684 W.

\$1.00 EGY GALLON WHISKEY JÓTALLAS MELLETT.

A híres "Lucky Tiger" whiskeyt most olyan árban ajánljuk, mint azelőtt a szalonál-donokok kapják bor-dó-száma. — Ezt a finom, és zamatos whiskeyt feltétlenül jóitallás mel-lett áruljuk a ha nincs megelégedés, pénzt gyorran visszatadjuk. Minél előbb vásárolj, annál több pénzt takarít meg.

STULZ IRÓS., Kansas City, Mo.

Dept 175

Dr. L. F. Lawson

FOGORVOS.

A magyarság szíves pártfogását kéri

Williamson, W. Va.

Kéri a magyarok pártfogását.

Dr. W. H. Sperow

FOGORVOS.

NORTHFORK, W. VA.

Clarkston otdalom.

Kéri a magyarok pártfogását.

25-50 százalékos

Takarít meg

ha borokat, likőröket és minden egyéb szeszes italtokat magától a természetől vásárol.

Cégünk The Schuster Company, Cleveland, Ohio, egy 1885-ben alapított kiterjedt vállalat, a árúkat teljes felelősséggel szállítjuk bárhová.

Elsőrendű likőrök árjegyzéke a következő:

Tizista Tresterper gallonja	\$1.75	\$2.00	\$2.25	\$2.50	\$2.75
Tizista Silovit	\$1.75	\$2.00	\$2.25	\$2.50	\$2.75
Tizista Cognac	\$1.50	\$1.75	\$2.00	\$2.25	\$2.50
Tizista Whiskey	\$1.50	\$1.75	\$2.00	\$2.25	\$2.50
Igen finom Cordialis: Rostopchina per gallon	\$2.74	\$3.24	\$3.74	\$4.24	\$4.74
Egyéb Cordialis per gallon	\$1.99	\$2.24	\$2.54	\$2.84	\$3.14
Cremas: Menthe, Violet, Coffee és egyéb per gallon	\$2.94	\$3.24	\$3.54	\$3.84	\$4.14
Ködmagras per gallon	\$1.79	\$2.04	\$2.24	\$2.44	\$2.74

MI FIZETJÜK A HADI ADÓT.

Irjon teljes árjegyzékünkért borok, likőrök, cordialis, alcoholmentes italok, szirupok, édesek, borecetek, stb. Szállítási feltételek: Készpénz a rendeléssel vagy draft a szállítólevéllel valamelyik bankra.

THE SCHUSTER COMPANY

Dept. Z. 2214-16-18 East 4-ik utca, CLEVELAND, O.
Szemből a Sheriff streeti Marketházra.

KISHIRDETÉSEK ÁRA.

ELADÓ üzletek vagy birtokok soronként 15 cent.
HAZASSÁG és nyitási i közlemény soronként 25 cent.

TÁRSULATOK bányászokak kérés hirdetése: inchonként \$2.00.

Keresünk gyakorlott bányászokat

Eastern Ohio szénbányákban. Növel emberek előnyben részesítünk. Állandó munka. Jelentkezzen személyesen az alábbi társaságnál:
THE JEFFERSON COAL CO.
PINEY FORK, Ohio.

MUNKÁT KAPHAT 15-20 ember azonnal a Tomkins Cove-i kőbányában, a hol teljes erővel megtek és a legkisebb kereset \$2.50 naponta. Azok a honfitársak, a kik megunták már a munkát, forduljanak bizalommal hozzám állandó munkát véget.
WARSA GYÖRÖV, P. O. box 66, Tomkins Cove, N. Y.

Bányakövacs kerestetik, aki a munkáját érti, ugyszintén streckes is. Magyar embereket akarunk és előnyben részesítünk családok embert. Irjon felvilágosításért e címre. O. W. Evans, Gen. Mgr. Sharondale, Pike Co., Ky.

Régen fenálló cipő repeláló üzlet más vállalat miatt olcsón eladó. Jó, forgalmas hely, 4 gár van a közelben. Bővebb fölvilágosításért irjon ezen címre:

Samuel Borden,
408 West Street,
Homestead, Pa.

SZABADALMAKAT

Készüljön bel- és külföldön, azok értékesítését követően HERZOG ZSIGMOND az Egyesült Államok szabaddalmi hivatalában bejegyeztetett szabadalmi ügyvivő a Budapesti kir. ügyosztályon végzett okleveles mérnök.
110 NASSAU ST., NEW YORK.
Este és vasárnap 855 - 4nd Ave.

Dr. D. B. AKERS

FOGORVOS
Justice épület, a Leader Store felett
LOGAN, W. VA.
Kéri a magyarok pártfogását

SZENBANYÁSZOK KERESTETNEK.

Unio és nem unio bányákba Pittsburgh közelében. A szén 6 lábnyi, semmi zavaróanyag, munka minden nap, anyai a káré, a mennyiség képes megrakni. Fizetés tóna szerint. Cseré házak házak és férfiak részére. Férfit, akik akarunk jó pénzt keresni, jöjjenek vagy írjanak erre a címre:
United Coal Corporation
Employment Dept.
424-4th Ave., Pittsburgh, Pa.
Hivatalos órák reggel 8.30-tól déli 12 óráig.

VILLAGE HOTEL

az állomással szemben
FRED. BITTORF, tulajdonos
Legjobb italtokat tartunk raktárban. Magyarul is beszélünk. Kérjük a magyar bányászok pártfogását.
VINTONDALE, PA.

Különös olcsó árak
finom italoknál.

1 gal. 2 gal. 3 gal.
MAGYAR SZILVORUM, 1 sz. minőség \$3.00 \$5.50 \$8.00
MAGYAR SZILVORUM, legjobb " 3.50 6.00 8.75
MARTIN'S 100 fok whiskey különleges. 2.55 4.47 6.63
OLD SECURITY a legfinomabb 3.00 5.50 7.90
Minden üveg ital az Egyesült Államok italtörvényei szerint készült és jóállást vállaltunk minden szempont. — Ha nem megfelelő, visszadjuk a pénzt.
Irjon részletes PALINKA- és SOR-ÁRJEYZÉSEKÜNKÉRT, a mit szívesen küldünk INGYEN.

Martin Distilling Co.

545 Main St., Kansas City, Mo.
Department A

Ne tegye kockára gyermeke életét

Baby's Safety
Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa.

Recommended for infants as a remedy for Wind, Colic, Griping in the Bowels, Hiccups and Teething trouble.

PRICE 35 CTS.
Prepared by
Royal Mfg. Co.
Duquesne, Pa.

Directions Inside

Meg van állapítva az, hogy minden 10 gyermek közül 9 hal meg plattárában azért, mert az anyja nem gondozza jól.
Ne hagyja gyermekét szorolni! Ne hagyja gyermekét szorolni! Ne hagyja gyermekét szorolni!
Ha kis gyermeke sír,
Ha kis gyermeke nyugtalan és nem alszik,
Ha gyermeke köhög, hasgörcs, szék- vagy székrekedés, szorolás — Ha kis gyermekeinek foga jön és ezáltal bágyadt, sír és lázas, hány és hasmenése van, használja a világhíra
BABY'S SAFETY-4.
A **BABY'S SAFETY-4** már ezrekre menő gyermekét megmentett a haláltól.
Egy üveg **BABY'S SAFETY-4** ára hazánál utasítással együtt 35 cent. Itt van az eredeti csomag képe, vága ezt ki és mutassa meg a patikusnak, akkor az eredeti fogja kapni. A **BABY'S SAFETY-4** kapható minden kompánia szór- és patikusban — Ha ott helyben nem kaphatná, akkor küldjön be 1 papírt dollárt egy leveletben és mi postán kéremetesen küldünk 3 üveg **BABY'S SAFETY-4**.
ROYAL MFG. CO.
Dep. M, Duquesne, Pa.

Bolgár katona hőstette.

Szófiai táviratok szerint egy bolgár katona hősiességének köszönhető, hogy Rahovánál olyan gyorsan vissza tudták üzni a Bulgáriát, ha betört oláhok.

Az átélés helyén csak kétszáz bolgár katona volt, ezeket egyszerre és hamarosan legyőzték és a táviró, meg a telefonvonalakat átvágták, úgy, hogy a betörésről értesítő hírt tovább adni nem lehetett.

Az egyik bolgár katonának sikerült azonban elszabadulni és lóhalálban a betörés hírével Ruscsukba vágatni, ahol azonnal az összes intézkedéseket megtették a betört oláhok kiszorítására.

Rahovánál a harcok öt óráig tartottak és két francia haditudósító hőstettére akadtak.

BANYÁSZOK KERESTETNEK

KERESÜNK NEGYESVEN VAGY ÖTVEN GYAKORLOTT BANYÁSZ SZENBANYÁSZAT. Állandó munka, ott és hat láb vastag szén réteg, semmiféle víz. Ha vasúti kocsit kávé van, a szén vizet szállítjuk. Telepünkön több jó megfigyelt magyar bányász dolgozik. Van egy magyar templomunk és ráadásul a United Mine Work of America munkáit szerveztük egyezményt kötöttük és júni (unio) árákat fizetünk.

Ha hónapok ékár jönni, váltson legyet Conder Grove, W. Va. városkba, a Kanawha és Michigan vasuton.
Bővebb felvilágosításért írjon erre a címre:
CHAS. C. GRESSANG,
Asst. Gen. Mgr.
Kellys Creek Colliery Company
WARD, Kanawha Co. W. Va.

Megszállott olasz földön.

Az olasz háború egyik legérdekesebb fejezetének voltak tanúi az Origeni-osztrák, amiként ott 50 kilométernyi távolságra benyomultak magyarokból, karintiaiakból, lengyelekből és horvátokból álló csapatrészeink az olasz területre és tízezer négyezer kilométernyi darabot birtokukba tartottak.

Válamikor a régi velencei köztársaság birtoka volt a megszállt terület, a középkorban épített régi utak vannak rajta, mögött a Rio d'Avanza természeténél fogva nyílik meg. Az Origeni-osztrák előtt az olasz területnek a kétezerharminc kilencvenhárom méteres Monte Cladini a 2495 méteres Monte Avanza hegysége, melyeken az olaszok foglaltak állást. A hadizenet után pár nappal parlamentként felhívással egy olasz őrmester jelent meg állásaink előtt a következő üzenettel:

"Az olasz divízió parancsnok tábornoka felszólítja az osztrák magyarokat origeni állásuk kiürítésére, ellenkező esetben tulajdonbirtokában gyűjvel megírja a szorost és gyűzelem után vérfürdőt rendez."

A mieink papírját, a parlament igazolványát kérték. Nem volt igazolvány, mire elfogták. Elmondotta, hogy degraadt bersaglieri tiszt. A háború kitörvén, őrmesternek nevezték ki, mert kevés jó alkatú volt. A fogságban láthatatlan övűt, amiből arra következtettek, hogy dezertőrként jött, vagy állásaink kikémlésére küldték.

Válaszul az állítólagos parlament üzenetét, önként jelentkező katonáink a Monte Perla-ban vezető nyaktörő meredek kamint s kőszárazlatokkal és puskatüzlet elűzték, elárastották az alatta levő állásokat, mire a bersaglieriek elmenekültek. A Rio d'Avanza völgyében sátorlábort láttak a cseszről, valószínűleg olasz rakétákat. Tüzérségünk néhány srappellit küldött az átrákra, az olaszok elfutottak onnan s azóta még éjjel sem mertek visszatérni a rakétáikhoz.

Az olaszok most megerősítették a Monte Cladini, melyet egy bersaglieri ezred egyik zászlója védett. Julius elsőjén, hajnali három órakor, támadásra indultak csapataink a Monte Cladini ellen. Bravuro tüzérségi előkészítés.

Miért nem él
West Virginia
Legszebb plészen?

Kitűnő kereset, igen jó házak, egészséges viszonyok, jó bándsmód.

TAMS, W. VA.

Kérdezz meg az itt élő magyarokat. — Iskola, templom, Verhovay Betegseggyógyó Egylet. — Szükségünk van 50 jó magyar bányászra. — Irjon további felvilágosításért, magyarul, vagy angolul:

Gulf Smokeless Coal Co.

TAMS, W. VA.

ORIENT COKE COMPANY

ORIENT, Fayette County, Pennsylvania

Negyen vagy ötven magyar szénbányász kerestetik. Telepünk a híres Connelville Coke Környékén van. Jó iskolák, templomok és házak a telepén. Legjobb kereset.

Menjen Uniontown vagy Brownsville (Fayette County, Pennsylvania) városkba és ondt meg a villamos vasutat (street car) Oriente. Jelentkez a szuperintendensnél, kinek neve Charles Opperman.

Bányászok kerestetnek.

Junius 16-án emeltük a fizetéseket

Nős és magános emberek a STONEGA COKE and COAL COMPANY virginiai bányájában. Pik és masina szén, nyitott lámpa, jó top és szénzár bányák. Magas szén, jó megfigyelt viszonyok. Peda két hetenként. Megfelelő szendélyeknek utközléséget, előzőleg. Bővebb felvilágosításért írjon e címre magyarul: STONEGA COKE and COAL CO. Box 149, STONEGA, VA.

BANYÁSZOK KERESTETNEK

Jó bányászok állandó és biztos munkát találnak a FEDERAL COAL & COKE CO. bányájában, GRANTTOWN, W. VA. — A telepen meg van minden modern felszerelés, jó lakások, iskolák, templomok, jó víz, gáz és villanyvilágítás. — A bányászok keresetük napi 4- és 5 dollár között változik. — Irjon magyarul, ha felvilágosítás akar és magyarul foznak rá válaszon.

Federal Coal & Coke Co., Granttown W. Va.

Elkins Coal & Coke Company
MORGANTOWN, W. VA.

Felvezünk egy néhány jó bányászt, a szeretnék magyar és tót embereket, lehetleg családokat. Állandó munkánk van, jó fizetéssel. Kitűnő lakások, ingyenes villanyvilágítás. A megfizető nem drága. 25éjén azonnal, vagy írjon e címre:

Mr. J. B. HANFORD, General Superintendent,

Elkins Coal & Coke Co., Morgantown, W. Va.

Jó kereset

a bányákban,

Jó élet

a telepeken, ezekről ismerik a magyarok a mi bányáinkat.
Egyszerű és banya, magas szén van benne, s jó levegő. Pikkelt és masinával dolgoznak, a munkánál állandó, több pénzt keresnek nálunk, mint bárhol másutt.
Vannak templomok, iskolák, Verhovay- és munkás betegseggyógyó egyetkek.

JÓ MAGYAR BUDOSHAZAK MAGANOSOK RÉSZÉRE.

Sok magyar család, egész magyar, falu van a telepén; jó barátok közt él itt az ember, és ez, meg a jó kereset tartja nálunk évekig a magyar munkásainkat.

UTKÖLTSÉGET, MEGFELELŐ EMBERNEK, ELŐZLEGESK.

Jöjjen azonnal, vagy írjon magyarul felvilágosításért.

CLINCHFIELD COAL CORPORATION

DANTE, Va.

A Red Jacket Consolidated Coal & Coke Co.

UJ BANYÁKAT NYIT

és így újabb embereket hallandó alkalmas. A bányák minden nap teljes dólt dolgoznak, kitűnő munka viszonyok vannak. — 36, új plasterozott lakókücs állnak bányászaink rendelkezésére; jó iskolák és templomok. Sok magyar emberünk van és két magyar betegseggyógyó egylet van a telepén. A bányákban minden késebb területen külön segédfőremanunk van, türelmes és tőszakemberek, a kik a gyakorlatlan munkások szívesen adnak utasítást és külsőleg nagy gondot fordítanak bányászaink testi épségére, valamint arra, hogy minden egyes embernek állandóan elegendő kártya legyen és semmi panaszra ne legyen oka a bányászoknak. Embereink közül nagyon sokan vannak, a kik napi hat órai munka idő mellett száz dollárért felül keresnek havonta. Jöjjen hozzánk és itt jó munka alkalmas talált. Jöjjen a Norfolk and Western vasútra. Az állomás neve, a hol lezúli: MATEVAN, W. VA. Ha előbb ír hozzánk, a posta neve: RED JACKET, W. VA.

CALUMET STATE BANK

CALUMET, MICH.

Tőke, tartalék és haszon: \$170,000

BETÉTEKRE RENDES KAMATOT FIZETÜNK
KELFÖLDI OSZTALYUNK MÉRLETYOS ÁRRAK KELD PÉNZT
Kérjük a magyarok pártfogását